SIKKERHETSDATABLAD

SCHWENK sementer

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2020/878 av 18 Juni 2020 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato	13.07.2017
Revisjonsdato	02.11.2026

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	SCHWENK sementer
Synonymer	Schwenk Lavvarmesement, Cem III/B 42,5 L-LH/SR (na); Slagg 30, Cem II/B-S 52, 5 N; Hvitsement, Cimsa Super White, Cem I 52,5 R.
Utvidet SDS med ES innbefattet	Ja

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Kjemikaliets bruksområde	Sement brukes som bindemiddel i betong, mørtel, sparkel og puss. Kun til yrkesmessig bruk

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firmanavn	SCHWENK Norge AS
Besøksadresse	Grønland 67
Postnr.	3045
Poststed	Drammen
Land	NORGE
Telefon	+47 911 39 540
E-post	lars.busterud@schwenk.com
Hjemmeside	www.schwenk.no
Org. nr.	954799212
Kontaktperson	Lars Busterud (Tel +47 908 90 668)

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon	Telefon: 22 59 13 00 Beskrivelse: Giftinformasjonen

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Skin Irrit. 2; H315 Eye Dam. 1; H318 STOT SE 3; H335
CLP Klassifisering, kommentarer	Produktet inneholder kromatreduserende midler, som reduserer innholdet av vannløselig krom(VI) til mindre enn 0,0002 %. Dette fører til at produktet ikke gir allergi ved hudkontakt.
Stoffets/blandingens farlige egenskaper	Irriterer huden. Fare for alvorlig øyeskade. Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Portland sement, Røykgass støv, Portland Sement
Varselord	Fare
Faresetninger	H315 Irriterer huden. H318 Gir alvorlig øyeskade. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Sikkerhetssetninger	P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P280 Benytt vernehansker/verneklær/øyevern. P305 + P351 + P338 + P310: VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER/ en lege. P302 + P352 + P333 + P313: VED HUDKONTAKT: Vask med mye vann/såpe. Ved hudirritasjon eller utslett: Søk legehjelp. P261 + P304 + P340 + P312: Unngå innånding av støv. VED INNÅNDING: Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende har en stilling som letter åndedrettet. Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER/en lege ved ubehag. P501 Innhold / beholder leveres til godkjent avfallsmottak.

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Ikke PBT / vPvB.
Generell farebeskrivelse	Ved tilsetting av vann vil blandingen virke etsende på hud og øyne.
Helseeffekt	Produktet inneholder kromatreduserende midler, som reduserer innholdet av vannløselig krom(VI) til mindre enn 0,0002 %. Ved feil oppbevaring (inntrenging av fuktighet) eller lagring i for lang tid, vil inneholdet av kromatreduserende midler miste sin effektivitet, og sensibiliserende effekt av sementen ved

	hudkontakt kan ikke utelukkes. Ved forsvarlig oppbevaring på et tørt sted, varer produkt levert i sekker i minst 6 måneder fra produksjonsdato, løse varer i minst 2 måneder fra leveringsdato
Andre farer	Ingen av stoffene i 3.2 er oppført på ECHAs Endocrine disruptor assessment list.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold	Noter
Portland sement	CAS-nr.: 65997-15-1 EC-nr.: 266-043-4	STOT SE3; H335 Skin Irrit. 2; H315 Eye Dam. 1; H318 Skin Sens. 1; H317	5 < 100 %	
Røykgass støv, Portland Sement	CAS-nr.: 68475-76-3 REACH reg. nr.: 01-2119486767-17	Skin Irrit. 2; H315; Eye Dam. 1; H318; Skin Sens. 1; H317; STOT SE 3; H335;	0,1 - 5 %	

Komponentkommentarer	Produktet inneholder kromatreduserende midler, som reduserer innholdet av vannløselig krom(VI) til mindre enn 0,0002 % Se avsnitt 16 for forklaring av faresetninger (H). For de stoffer som mangler REACH registreringsnummer er dette ikke angitt av produsent.

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Nødtelefon: se avsnitt 1.4. Ved bevisstløshet eller alvorlige tilfeller, ring 113.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Skyll nese og munn med vann. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.
Hudkontakt	Fjern straks tilsølt tøy. Børst bort løse partikler fra huden. Vask huden grundig med såpe og vann. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.
Øyekontakt	Ikke gni øyet. Skyll straks med store mengder vann (temperert 20-30°C) i minst 30 min. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Transport til lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Skyll munnen grundig. Drikk et par glass vann eller melk. Fremkall ikke brekning. Kontakt lege. Gi aldri væske til en bevisstløs person.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Akutte symptomer og virkninger	Innånding: Støv kan forårsake irritasjonssymptomer som hoste og sår hals. Øyekontakt: Fare for alvorlig øyeskade. Kan forårsake alvorlig svie og smerte i øynene. Hudkontakt: Kjemikaliet irriterer huden og kan forårsake kløe, svie og rødhet. Kan gi eksemlignende hudproblemer (dermatitt). Langvarig kontakt med våt sement kan gi etseskader.
Forsinkede symptomer og virkninger	Hyppig innånding av støv over lengre tid øker risikoen for å utvikle lungesykdommer.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Symptomatisk behandling.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Stoffet er ikke brennbart. Velges i forhold til omgivende brann.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Produktet er ikke brennbart.

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Bruk friskluftsmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig pkt. 8.
Annen informasjon	Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Benytt personlig verneutstyr som angitt i avsnitt 8. Unngå innånding av støv. Unngå kontakt med huden og øynene.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding	Tørr sement: Suges opp med støvsuger, eller feies forsiktig sammen og samles opp. Bruk ikke trykkluft ved rengjøring. Spill samles opp i egnede beholdere og leveres til destruksjon som avfall iht. avsnitt 13. Evt. tilsett vann og skuff opp. Se behandling av våt sement. Våt sement: skuff opp og la herde. Hvis du ønsker mer informasjon om avhending, kan du se punkt 13.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	Se også avsnitt 8 og 13.

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Bruk angitt verneutstyr, se avsnitt 8. Bruk arbeidsmetoder som minimerer støvdannelse. Unngå innånding av støv og kontakt med hud og øyne.

Beskyttelsestiltak

Råd om generell yrkeshygiene	Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Vask hendene etter hvert skift og før spising, røyking eller bruk av toalett. Vask tilsølte klær før de brukes.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Bulksement bør lagres i siloer som er vanntette, tørre, rene og beskyttet mot forurensning. Pakkede produkter bør oppbevares i uåpnede poser klar av bakken under kjølige, tørre forhold og beskyttet mot overdreven trekk for å unngå kvalitetsforringelse. Posene skal stables på en stabil måte.
Forhold som skal unngås	Beskyttes mot fuktighet.

Betingelser for sikker oppbevaring

Krav til lagerrom og beholdere	Bruk ikke aluminiumsbeholdere.
Råd angående samlagring	Lagres adskilt fra: Syrer. Ammoniumsalter. Aluminium og andre uedle metaller. Næringsmidler og dyrefôr.
Lagringsstabilitet	Se emballasjen for lagringstid. For sementer behandlet med et Cr (VI) reduksjonsmiddel, vil effektiviteten av reduksjonsmiddelet avta med tiden. Derfor vil sementposer og/eller leveringsdokumenter inneholde informasjon om pakkedatoen, hensiktsmessige lagringsforhold og lagringsperiode, for å opprettholde aktiviteten til reduksjonsmiddelet og for å holde innholdet av løselig krom (VI) under 0,0002 %

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder	Se avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametrer

Komponentnavn	Identifikasjon	Grenseverdier	Rettslig grunn
Sjenerende støv, respirabelt støv		8 timers grenseverdi: 5 mg/m³	
Sjenerende støv, totalstøv		8 timers grenseverdi: 10 mg/m³	
Seksverdige kromforbindelser (beregnet som Cr(VI))		8 timers grenseverdi: 0,001 mg/m³ **Grenseverdier, bokstav** Bokstavkoder: AKG	
Krystallinsk silika (SiO2) , α-kvarts	CAS-nr.: 14808-60-7	8 timers grenseverdi: 0,3 mg/m³ **Grenseverdier, bokstav** Bokstavkoder: K, 7 Kommentarer: Totalstøv 8 timers grenseverdi: 0,05 mg/m³ **Grenseverdier, bokstav** Bokstavkoder: K, G, 7,21 Kommentarer: Respirabelt støv	

Kontrollparametere, kommentarer	Forklaring av anmerkningene: A = Kjemikalier som skal betraktes som at de fremkaller allergi eller annen overfølsomhet i øynene eller luftveier, eller som skal betraktes som at de fremkaller allergi ved hudkontakt. K = Kjemikalier som skal betraktes som kreftfremkallende. G = EU har fastsatt en bindende grenseverdi og/eller anmerkning for stoffet. 7) Støv som inneholder α-kvarts, kristobalitt og/eller tridymitt vurderes ut fra summasjonsformel. Samtidig må verdiene for sjenerende støv overholdes. 21 = For næringene 08 Bryting og bergverksdrift ellers og 42 Anleggsvirksomhet gjelder en grenseverdi lik 0,1 mg/m3 i en overgangsperiode fram til 1. februar 2022. Referanser (lover/forskrifter): FOR 2011-12-06 nr. 1358 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier (sist endret gjennom FOR-2026-06-05-1019).

8.2. Eksponeringskontroll

Forholdsregler for å hindre eksponering

Produkttiltak for å hindre eksponering	Tiltak for å redusere dannelsen av støv og for å unngå at støv forplanter seg i miljøet som fjerning av støv, avtrekksventilasjon og tørre rensemetoder som ikke forårsaker luftbåren spredning. Hvis ingen passende eksponeringsdata er tilgjengelig, kan eksponeringsestimat gjøres ved å bruke MEASE. Tekniske kontrolltiltak og individuelle vernetiltak anbefales for alle identifiserte bruksområder. For hver enkelt PROC* kan bedrifter velge mellom enten alternativ A) eller B), etter hva som er best egnet til deres spesifikke situasjon. Hvis ett alternativ er valgt, må det samme alternativet (A og A eller B og B) velges. Se avsnitt 16 for beskrivelse av PROCer. Eksponering: Varighet er ikke begrenset (opp til 480 min per skift, 5 skift i uka). Bruk: Industriell fremstilling/formulering av hydrauliske bygge– og konstruksjonsmaterialer. 1. PROC 2 eller 3: Lokal eksponeringskontroll er ikke nødvendig. Åndedrettsvern ikke nødvendig. 2. PROC 14 eller 26: A) Lokal eksponeringskontroll enten ikke nødvendig ved bruk av P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 4 eller B) Lokal avtrekksventilasjon med 78 % effektivitet, åndedrettsvern ikke nødvendig. 3. PROC 5, 8b eller 9: A) Generell avtrekksventilasjon med 17% effektivitet, bruk P2-maske med beskyttelsesfaktor lik 10 eller B) Lokal avtrekksventilasjon med 78 % effektivitet, bruk P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 4 Bruk: Industriell bruk av tørre hydrauliske bygge– og konstruksjonsmaterialer (innendørs, utendørs). 1. PROC 2: Lokal eksponeringskontroll er ikke nødvendig. Åndedrettsvern ikke nødvendig.

2. PROC 14, 22 eller 26:
A) Lokal eksponeringskontroll enten ikke nødvendig ved bruk av P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 4 eller
B) Lokal avtrekksventilasjon med 78 % effektivitet, åndedrettsvern ikke nødvendig.

3. PROC 5, 8b eller 9:
A) Generell ventilasjon med 17 % effektivitet, bruk P2-maske med beskyttelsesfaktor lik 10, eller
B) Lokal avtrekksventilasjon med 78 % effektivitet, bruk P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 4

Bruk: Industriell bruk av våte suspensjoner av hydrauliske bygge– og konstruksjonsmaterialer.
1. PROC 7:
A) Lokal eksponeringskontroll enten ikke nødvendig ved bruk av P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 10 eller
B) Lokal avtrekksventilasjon med 87 % effektivitet, åndedrettsvern ikke nødvendig

2. PROC 2, 5, 8b, 9, 10, 13 eller 14: Lokal eksponeringskontroll er ikke nødvendig. Åndedrettsvern ikke nødvendig.

Bruk: Profesjonell bruk av tørre hydrauliske bygge– og konstruksjonsmaterialer.
1. PROC 2: Lokal eksponeringskontroll ikke nødvendig ved bruk av P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 4

2. PROC 9 eller 26:
A) Lokal eksponeringskontroll enten ikke nødvendig ved bruk av P2-maske med beskyttelsesfaktor lik 10 eller
B) Lokal avtrekksventilasjon med 78 % effektivitet, bruk P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 4

3. PROC 5, 8a, 8b eller 14:
A) Lokal eksponeringskontroll enten ikke nødvendig ved bruk av P3-maske med beskyttelsesfaktor lik 20 eller
B) Lokal avtrekksventilasjon med 77 % effektivitet, bruk P1-maske med beskyttelsesfaktor lik 4

4. PROC 19: Lokal eksponeringskontroll ikke anvendelig, bruk bare i godt ventilerte
rom eller utendørs. Effektivitet 50 %. Bruk P2-maske med beskyttelsesfaktor lik 10.

Bruk: Profesjonell bruk av våte suspensjoner av hydrauliske bygge– og konstruksjonsmaterialer.
1. PROC 11:
A) Lokal eksponeringskontroll enten ikke nødvendig ved bruk av P2-maske med beskyttelsesfaktor lik 10 eller
B) Lokal avtrekksventilasjon med 72 % effektivitet, bruk P1-maske

2. PROC 2, 5, 8a, 8b, 9, 10, 13, 14 eller 19: Lokal eksponeringskontroll er ikke nødvendig. Åndedrettsvern ikke nødvendig.

Tekniske tiltak for å hindre eksponering	Personlig verneutstyr skal være CE-merket og bør velges i samarbeid med leverandøren av slikt utstyr. Det anbefalte verneutstyret og de angitte standardene er veiledende. Standarder skal være av nyeste versjon. Risikovurdering av den aktuelle arbeidsplassen/-operasjonen (faktisk risiko) kan medføre andre vernetiltak. Verneutstyrets egnethet og slitestyrke vil avhenge av bruksområde.

Øye- / ansiktsvern

Øyevernutstyr	Beskrivelse: Bruk støvtette vernebriller ved risiko for støvdannelse. Referanser til relevante standarder: NS-EN ISO 16321-1:2022 (Øye- og ansiktsvern for yrkesmessig bruk - Del 1: Generelle krav)
Ytterligere øyeverntiltak	Øyedusj skal være på arbeidsplassen. Enten en fast øyedusjenhet koblet til drikkevann (temperert vann ønskelig) eller en bærbar disponibel enhet (øyespyleflaske).

Håndvern

Egnede materialer	Nitrilgummi. Bruk engangshansker med underhansker av bomull.
Gjennomtrengningstid	Verdi: 480 minutt(er)
Tykkelsen av hanskemateriale	Verdi: 0,15 mm
Håndvernsutstyr	Beskrivelse: Hanskenes egenskaper kan variere hos de ulike hanskeprodusentene. Referanser til relevante standarder: NS-EN ISO 374 (Vernehansker mot farlige kjemikalier og mikroorganismer) NS-EN ISO 21420:2020 (Vernehansker - Generelle krav og prøvingsmetoder).
Ytterligere håndbeskyttelsestiltak	Bruk beskyttelseskrem.

Hudvern

Anbefalte verneklær	Beskrivelse: Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse mot hudkontakt. Klær med lange ermer. Egnede vernesko/-støvler anbefales.
Ytterligere hudbeskyttelsestiltak	Nøddusj skal være tilgjengelig på arbeidsplassen.

Åndedrettsvern

Anbefalt åndedrettsvern	Beskrivelse: Se feltet Produkttiltak for å hindre eksponering Referanser til relevante standarder: NS-EN 143 (Åndedrettsvern - Partikkelfiltre - Krav, prøving, merking).

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Eksponeringskontroll, kommentarer	Miljømessig eksponeringskontroll for utslipp av sementpartikler til luft må være i samsvar med tilgjengelig teknologi og forskrifter for utslipp av generelle støvpartikler. Miljømessig eksponeringskontroll er relevant for vannmiljøet da utslipp av

	sementer i de ulike livssyklusstadiene (produksjon og bruk) hovedsakelig gjelder grunn- og avløpsvann. Effekten på vannmiljø og risikovurderingen dekker effekten på organismer/økosystemer på grunn av mulige pH-endringer knyttet til hydroksidutslipp. Toksisiteten til andre oppløste uorganiske ioner forventes å være ubetydelig sammenlignet med den potensielle pH-effekten. Eventuelle effekter som kan oppstå under produksjon og bruk vil forventes å finne sted på lokal skala. pH i avløp og overflatevann bør ikke overstige 9. Ellers kan det ha innvirkning på kommunale avløpsrenseanlegg (STP) og industrirenseanlegg for avløpsvann. For vurderingen av eksponeringen anbefales en trinnvis tilnærming: Nivå 1: Hent informasjon om pH i avløpet og sementens bidrag til den resulterende pH. Hvis pH er over 9 og overveiende tilskrives sement, så kreves det ytterligere tiltak for å demonstrere sikker bruk. Nivå 2: Hent informasjon om pH i mottaksvannet etter utslippspunktet. pH i mottaksvannet skal ikke overstige verdi på 9. Nivå 3: Mål pH i mottaksvannet etter utslippspunktet. Hvis pH er under 9, er sikker bruk rimelig demonstrert. Hvis pH er funnet å være over 9, må risikohåndteringstiltak implementeres: avløpsvannet må gjennomgå nøytralisering, dermed sikre sikker bruk av sement under produksjons- eller bruksfasen. Ingen spesielle utslippskontrolltiltak er nødvendige for eksponeringen for jordmiljø

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Pulver, støv
Farge	Grå / Hvit
Lukt	Ingen.
pH	Status: I løsning Verdi: 11 - 13,5 Kommentarer: Blandingsforhold vann - sement = 1:2 Temperatur: 20 °C
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: > 1250 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: > 1250 °C
Flammepunkt	Kommentarer: Ikke relevant. Fast stoff.
Antennelighet	Ikke brennbar.
Eksplosjonsgrense	Kommentarer: Ikke relevant. Fast stoff.
Damptrykk	Kommentarer: Ikke relevant. Smeltepunkt > 1250°C
Damptetthet	Kommentarer: Ikke relevant. Smeltepunkt > 1250 °C

Partikkelegenskaper	Verdi: 5 -30 µm Kommentarer: Partikkelstørrelse
Relativ tetthet	Verdi: 2,75 - 3,20
Tetthet	Verdi: 0,9 -1,5 g/cm³
Løslighet	Medium: Vann Verdi: 0,1 - 1,5 g/l Kommentarer: Lav Temperatur: 20 °C
Fordelingskoeffisient: n-oktanol/ vann	Kommentarer: Ikke relevant for en blanding.
Selvantennelsestemperatur	Kommentarer: Ikke relevant. Ingen pyroforisitet – ingen organometalliske, organometalloid- eller organofosfinbindinger eller av deres derivater, og ingen andre pyrofore bestanddeler
Dekomponeringstemperatur	Kommentarer: Ikke relevant. Inneholder ingen organiske peroksider
Viskositet	Kommentarer: Ikke relevant. Fast stoff.
Eksplosive egenskaper	Ikke eksplosiv.
Oksiderende egenskaper	Ikke oksiderende.

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Fysiske og kjemiske egenskaper	Ingen ytterligere informasjon er tilgjengelig.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Det er ingen kjent reaktivitetsrisiko forbundet med dette produktet. Kjemikaliet stivner når det kommer i kontakt med vann/fuktighet.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Oppstår ved kontakt med materialer som skal unngås (avsnitt 10.5). Vått støv er alkalisk og uforenlig med syrer, ammoniumsalter, aluminium og andre ikke-edle metaller. Stoffet løses i flussyre under utvikling av korroderende silisiumtetrafluoridgass. Reagerer med vann og danner silikater og kalsiumhydroksid. Silikater i stoffet reagerer med sterke oksidasjonsmidler som fluorider.

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Produktet herder til en hard masse ved kontakt med vann og fuktighet.

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Syrer. Ammoniumsalter. Aluminium og andre uedle metaller.

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ingen under normale forhold.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Informasjon om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Øvrige helsefareopplysninger

Vurdering av akutt toksisitet, klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.
Vurdering hudetsende / hudirriterende, klassifisering	Irriterer huden.
Vurdering øyeskade / øyeirritasjon, klassifisering	Gir alvorlig øyeskade.
Vurdering av luftveissensibilisering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av hudsensibilisering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Innånding	Hyppig innånding av støv over lengre tid øker faren for å utvikle lungesykdommer.
Hudkontakt	Ved tilsetning av vann vil blandingen virke etsende på hud og øyne.
Vurdering av arvestoffskadelig virkning på kjønnsceller, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering kreftfremkallende egenskaper, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av reproduksjonstoksisitet, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering, klassifisering	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Vurdering av spesifikk målorgantoksisitet - repeterende eksponering, klassifisering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Vurdering av aspirasjonsfare, klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.

Symptomer på eksponering

I tilfelle svelging	Kan virke irriterende og fremkalle magesmerter, brekninger og diaré. Kan forårsake etseskader i munnhule, spiserør og magesekk.
I tilfelle hudkontakt	Kjemikaliet irriterer huden og kan forårsake kløe, svie og rødhet. Kan gi eksemlignende hudproblemer (dermatitt). Langvarig kontakt med våt sement kan gi etseskader.

I tilfelle innånding	Støv kan forårsake irritasjonssymptomer som hoste og sår hals. Det kan oppleves kortpustethet og tetthet i brystet. Eksisterende luftveislidelser kan forverres, feks. astma eller andre kroniske luftveislidelser.
I tilfelle øyekontakt	Fare for alvorlig øyeskade. Kan forårsake alvorlig svie og smerte.

11.2. Opplysninger om andre farer

Endokrine forstyrrelser	Ingen av stoffene i 3.2 er oppført på ECHAs Endocrine disruptor assessment list.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksisitet	Kjemikaliet er ikke klassifisert som miljøskadelig. Produktet kan påvirke pH i vannmiljøet med risiko for skadevirkninger for vannorganismer.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Beskrivelse / vurdering av persistens og nedbrytbarhet	Metoder for å bestemme bionedbrytbarhet er ikke relevante for uorganiske stoffer.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumulering, kommentarer	Data mangler. Ingen miljøklassifiserte stoffer.

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Delvis løselig i vann. Herdet kjemikalie vil synke til bunn.

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Resultat av vurderinger av PBT og vPvB	Ikke PBT / vPvB

12.6. Hormonforstyrrende egenskaper

Hormonforstyrrende egenskaper	Ingen av stoffene i 3.2 er oppført på ECHAs Endocrine disruptor assessment list.

12.7. Andre skadevirkninger

Økologisk tilleggsinformasjon	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn. Større utslipp kan innvirke negativt på vannmiljøet pga. lokal pH-økning.

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Produkt - sement som har overskredet holdbarheten (og når det er påvist at det inneholder mer enn 0,0002 % løselig Cr (VI)): skal ikke brukes/selges annet enn for bruk i kontrollerte lukkede og fullstendig automatiserte prosesser eller bør resirkuleres eller behandles på nytt med et reduksjonsmiddel. Produkt - ubrukte rester eller tørt søl

	Ta opp tørre ubrukte rester eller tørt søl som det er. Merk beholderne. Muligens gjenbruk avhengig av holdbarhetshensyn og krav om å unngå støveksponering. Ved avhending, herd med vann og kast i henhold til "Produkt – etter tilsetning av vann, herdet" Produkt – slurries La stivne, unngå inntrengning i kloakk- og dreneringssystemer eller i vannmasser (f.eks. bekker) og kast som forklart nedenfor under "Produkt - etter tilsetning av vann, herdet". Produkt - etter tilsetning av vann, herdet Unngå inntrengning i avløpsvannsystemet. Kast det herdede produktet som betongavfall. Betongavfall er ikke farlig avfall.
Avfallskode EAL	Avfallskode EAL: 101314 betongavfall og betongslam Klassifisert som farlig avfall: Nei
EAL Emballasje	Avfallskode EAL: 150101 emballasje av papir og papp/kartong Klassifisert som farlig avfall: Nei
Annen informasjon	Må ikke helles i avløp.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Nei

14.1. FN-nummer eller ID-nummer

Kommentarer	Ikke farlig i forbindelse med transport under UN, IMO, ADR/RID og IATA/ICAO regler.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentarer	Ikke relevant.

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentarer	Ikke relevant.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentarer	Ikke relevant.

14.5. Miljøfarer

Kommentarer	Ikke relevant.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Ikke relevant.

14.7. Sjøtransport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Bulktransport (ja / nei)	Nei

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Begrensning av kjemiske stoffer oppført i vedlegg XVII (REACH)	Sement omfattes av punkt 47, og bruken er underlagt begrensninger iht. REACH vedlegg XVII.
Referanser (Lover/Forskrifter)	Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) av 16.06.2012 med senere endringer. Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008 med senere endringer. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), 01.06.2004 nr. 930, med endringer. FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods med senere endringer, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig for alle som håndterer kjemikaliet.
Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H315 Irriterer huden. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H318 Gir alvorlig øyeskade. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
CLP klassifisering, kommentarer	Beregningsmetode. Produktet inneholder kromatreduserende midler, som reduserer innholdet av vannløselig krom(VI) til mindre enn 0,0002 %. Dette fører til at produktet ikke gir allergi ved hudkontakt.
Viktige litteraturreferanser og datakilder	Sikkerhetsdatablad fra leverandør datert: 08.03.2022
Brukte forkortelser og akronymer	ADR: Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road EAL-kode: kode fra EUs felles klassifiseringssystem for avfall (EWC = European Waste Code) ECHA: European CHemicals Agency IATA: The International Air Transport Association ICAO: The International Civil Aviation Organisation IMDG: The International Maritime Dangerous Goods Code IMO: International Maritime Organization MEASE: Metals Estimation and Assessment of Substance Exposure PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig) PROC: process category. Prosesskategori. PROC 2: Bruk i lukket kontinuerlig prosess med tidvis kontrollert eksponering PROC 3: Bruk i lukket batchprosess (syntetisering eller formulering) PROC 5: Blanding i batchprosesser for formulering av stoffblandinger og produkter (med flere trinn og/eller signifikant kontakt)

	PROC 7: Industriell sprøyting PROC 8a: Overføring av stoff eller stoffblanding (påfylling/tømming) fra/til kar eller store beholdere ved ikke-dedikerte anlegg PROC 8b: Overføring av stoff eller stoffblanding (påfylling/tømming) fra/til kar eller store beholdere ved dedikerte anlegg PROC 9: Overføring av stoff eller stoffblanding til små beholdere (dedikert påfyllingslinje inklusive veiing) PROC 10: Påføring med rull eller pensel PROC 11: Ikke-industriell sprøyting PROC 13: Behandling av produkter med dypping og helling PROC 14: Produksjon av stoffblandinger eller produkter ved tablettpressing, komprimering, ekstrudering eller pelettering PROC 19: Manuell blanding med nærkontakt og bare tilgang til personlig verneutstyr PROC 22: Potensielt lukkede prosessbehandlingsoperasjoner med mineraler/ metaller ved høye temperaturer Industriell setting PROC 26: Håndtering av faste uorganiske stoffer ved omgivelsestemperatur REACH: Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals RID: The Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail UN: United Nations vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Avsnitt som er endret fra forrige versjon: 1, 3, 8, 16.
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette sikkerhetsdatablad er kvalitetskontrollert av Kiwa Kompetanse AS, som er sertifisert iht. ISO 9001:2015.
Versjon	7
Utarbeidet av	Kiwa Kompetanse AS v/TAØ